

KOLOVIJUM IZ PREDMETA ELEKTRIČNE MAŠINE I UREĐAJI – APRIL 2014

TEORIJA – prvi deo

1. Objasnite značaj i primenu električnih mašina. **(4 boda)**
2. Objasnite Faradejev zakon elektromagnetne indukcije. Gde nalazi primenu kod električnih mašina. **(5 bodova)**
3. Objasnite Lorencov zakon. Gde nalazi primenu kod električnih mašina. **(5 bodova)**
4. Šta predstavlja karakteristika magnećenja? Šta predstavlja saturacija (zasićenje) magnetskog kola? **(4 boda)**
5. Navedite sastav gubitaka snage kod obrtnih električnih mašina. Gde nastaju i od čega zavise? **(5 bodova)**
6. Šta se podrazumeva pod pojmom koncentrisana, a šta pod pojmom raspodeljena pobuda? **(4 boda)**
7. Opišite stvaranje Teslinog obrtnog polja kod trofaznih naizmeničnih mašina. Ilustrujte odgovarajućim slikama. **(6 bodova)**
8. Navedite osnovne delove mašine jednosmerne struje i navedite njihovu ulogu. **(5 bodova)**
9. Šta predstavlja spoljna karakteristika električne mašine jednosmerne struje u motorskom, a šta u generatorskom režimu rada. Izvedi spoljnu karakteristiku motora za jednosmernu struju sa nezavisnom pobudom i prikaži je na odgovarajućem dijagramu. **(6 bodova)**
10. Objasnite kako se kreće (menja, modifikuje) momentna karakteristika motora jednosmerne struje sa nezavisnom pobudom u baznom opsegu upravljanja brzinom obrtanja? **(6 bodova)**

KOLOVIJUM IZ PREDMETA ELEKTRIČNE MAŠINE I UREĐAJI – APRIL 2014

ZADACI – prvi deo

1. Nominalni podaci jednosmernog motora sa nezavisnom pobudom su: napon rotora **690 [V]**, struja rotora **150 [A]**, omski otpor rotora **0,35 [Ω]**, brzina obrtanja **1410 [o/min]**, struja pobude **4 [A]**. Motor je opterećen konstantnim momentom $M_{opt} = 200 [Nm]$. Ako želimo da udesimo brzinu obrtanja pogona na **1000 [o/min]**, šta treba uraditi? Koliku će struju motor da vuče u tom slučaju? Ilustrujte traženi režim (u odnosu na nominalni) na mehaničkoj karakteristici motora. **(25 bodova)**
2. Motor jednosmerne struje sa paralelnom pobudom ima otpornost armature **0,2 [Ω]** i otpornost pobude **110 [Ω]**. Kada je priključen na **220 [V]** i kada nije opterećen na svom vratilu, motor razvija brzinu **1000 [ob/min]** i vuče struju **7 [A]** iz izvora. Pri punom (nazivnom) opterećenju motora ulazna snaga je **11 [kW]**. Izračunajte brzinu motora pri punom (nazivnom) opterećenju i takođe odredite nazivni moment motora. **(25 bodova)**